

ELŐFIZETÉSI ARAK:

A kiadóhivatalban átveve:
 Egész évre 16 kor.
 Négyévére 4
 Helyben háshoz hordva:
 Egész évre 20 kor.
 Négyévére 5
 Földre postán szállítva:
 Egész évre 24 kor.
 Négyévére 6

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétévi és ünnepek utáni napok kivételével.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaküldésére vagy megőrzésére nem vállal felelősséget.
 Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, április 30.

Kulturális jubileum.

Írta: Wohlmuth Ernő.

Akik szívükön viselik Magyarország előhaladásának, minden irányu megerősödésének és minden téren való föllendülésének szent ügyét, azok örömmel és megnyugvással fogják tudomást venni a hazai keresztény kultúra elsőrangú tényezőjének: a Szent István-társulatnak fennállása hatvanadik évfordulójáról.

Rendkívül örömdeljes és fölemelő tény ez akkor is, ha csak ez esztendő hosszú sorozatára tekintünk is vissza, hát még abban az esetben, ha meggondoljuk, hogy a Társulat életében letolyt eme hatvan esztendő a folytonosan erősödő életteljes tevékenységnek, a visszaesést nem ismerő föllendülésnek, a soha nem trespő előhaladásnak volt a diadalmas korszaka.

1848 május elsejétől kezdve, mikor az első felelős magyar királyi kormány hivatalos lapjában megjelentek a megerősített alapszabályok - Fogarasy Mihály, a halhatatlan érdemű alapító, a Társulat leltárában kegyelettel őrzött legrégebb jegyzőkönyv vezérlapjára saját kezével írta fel a szavakat: »A jó és olcsó könyvkiadó társulat 1848-ban május első napján nyilvános működését megkezdte.« — egészen a mai napig, mikor ugy a nemzeti, mint a keresztényi élet terén, irodalmi, társadalmi és hitéleti szempontból egyaránt a legjelentősebb hivatást tölti be és tekintélyes pozíciót foglal el: a Társulat fejlődése valóban a bibliai mustármag növekedésére emlékeztet.

Bármily felemelő látvány és kulturális történelmi tekintetből mégannyira tanulságos visszatekintés volna is e hatvan év munkásságának részletes felsorolása, e hírlap kereteit ez messze felülmúlja s különben is e téma feldolgozása Magyarország kulturális történetének avatottabb tollát igényli. Itt csak általános áttekintést adhatunk s az egyes kimagasló momentumokra mutathatunk rá, de ez is elegendő lesz arra, hogy minden keresztény magyar embernek lelke emelkedjen és reménységgel teljen be nemzeti sorsát illetőleg.

Működésének áttekintésénél első tekintetre szembe tűnik az a tény, hogy a Társulat soha egy szemernyre sem tért el kitűzött céljától, fokozott mértékben teljesíti ma is azokat a feladatokat, melyeket az alapítóktól hagyományképp nyert, lankadni nem tudó buzgósággal igyekszik, hogy a kath. irodalmat fejlessze s hogy ezen irodalom iránt a

magyar társadalom érdeklődését megnyerje.

S hogy e törekvése fényes sikert eredményezett, azt élénken bizonyítja tagjaink száma, mely 1848-ban még nem érte el az első ezret s ma meghaladja már a huszezeret is. Magyarország katolikusaihoz arányitva ugyan nem mondható valami horribilisnek ez a szám, de fontosságban nagyot fog nyerni akkor, ha meggondoljuk, hogy a Társulaton kívül nincs egyetlen olyan hazai intézményünk sem, mely csak megközelítőleg is birna ennyi taggal.

Ötezeret meghaladó rendszeres tagjaink gárdája magában foglalja keresztény intelligenciánk színe-javát s ez is annak a jele, hogy ugy a tagilletmény egy részül adott folyóirat, a Kath. Szemle, mint az egyéb könyvilletmények olyan nívón állanak, melyek a művelt magyarság szellemi igényeit tökéletesen kielégítik. A rendszeres tagok könyvilletményei körül különösen az utóbbi években bizonyos vezető irány domborodik ki, mely teljes öntudatossággal és határozottsággal törekszik egy hitében, erkölcsében és tudásában szilárdan megálló keresztény szellemű vezérlő társadalom megalapozásán.

Az idők szociális szükségleteit felismerő h-lyes érzékre vall a négy év előtt alapított népies pártolási intézmény, mely hivatva van a nép minden rétegének és legszélesebb köreinek megvinni a lelki és erkölcsi finomodást, az életviszonyai által megkivánt tudást és igaz fölvilágosodást, szóval az erkölcsi és szellemi élet éppen manapság olyannyira életszükséglettel képező légkörét. Hogy mennyire szomjas talajra hullt ez a jótékony eső, mutatja az a körülmény, hogy négyévi fennállás után a tagok száma immár meghaladja a tizenöt-ezretet.

A Társulat azonban nemcsak ezen a réven áll a népművelés fontos missziójának szolgálatában, hanem ugy pedagógiai, mint nemzeti és keresztényi szempontból egyaránt első helyen álló népiszkolai és magasabb fokú intézetek részére kiadott tankönyvei által is. A népművelés oltárán hoz áldozatot a »Népművelő« című tanügyi hetilapjával is, melyet az ország összes katolikus iskoláinak ingyen küld meg s hogy ekként mily jelentős eredménnyel fáradozik a kath. tanítás közjára érdekében, elegendő reámutatnunk arra a gyökeres és még mindig rohamosan növekvő életérős tanítói köztudatra s pezsgő tanítói közéletre, melynek másfél évtizeddel ezelőtt még hire-hamva sem volt.

Egyéb vállalkozásai is mind minta-

szerűek s a társulat vezércélja minden részletükben érvényre jut. Ifjusági iratai szinte páratlanul állók s aggály nélkül juttathatók a serdülő nemzedék kezébe. Családi regénytára az uri körök asztaláról leszorítja a keresztény ellenes és erkölcsrontó regényeket. Harmadfel százat meghaladó filléres népiratok a nép széles rétegeibe hordják szét a mindenirányu hasznos tudnivalókat. Iskolai könyvtára érdekében kifejtett tevékenységével mélyíti és életrevalóvá teszi az iskola munkáját.

A Társulat eme nagy koncepcióju munkálkodása külsőleg is kifejezésre jut szervezetében. A szentkirályi-utcai remek palotában levő könyvkiadóhivatala valóban modern alapokon van szervezve. Expedíciója mintaszerű. Könyvkereskedésében a keresztény világirodalom minden terméke megszerezhető. Könyvnyomdája az ország legelső nyomdáival fényesen kiállja a versenyt.

A kath. tudományos és szépirodalom fellendítésében nagy missiót végez a Tudományos és irodalmi osztály, melynek kebelében most alakul a fontos feladatokra hivatott szociális szakosztály.

Erezzük, hogy az odavetett kontárok csak nagy hiányossággal állítják szem elé a Szent-István-Társulatnak működését és mivoltát. Azonban e vázlatból is világosan kidomborodik az, hogy a Társulat fennállásának hatvan éve alatt erős tollal írta be nevét nemcsak a magyar katolicizmus, hanem a magyar nemzeti művelődés évtapjaira is. S vezetőiben megvan a garancia arra, hogy erről a fényes és diadalmas utról a jövőben sem fog letérni. Ez a tudat jóleső megnyugvással tölt el bennünket, ha meggondoljuk, hogy hazai intézményeink tulnyomó részében mindinkább tért szorít a rideg, önző, üzleti szellem, mellyel pedig elkerülhetetlenül vele jár az összes erkölcsi értékek elpusztulása. Ez a sorvasztó kalmárszellem sohasem fog helyet találni Szent-István Társulatában, melynek lételeme éppen a keresztény idealizmus s melynek minden ténykedésében kitejezésre jut az áldozatkészség. Hiszen közismert dolog, hogy a tagjainak, kivált a pártolónak adott könyvilletmény jóval felülhaladja a tagdíjak értékét s évente sok ezer koronát érő könyveket ajándékoz szegénysorsu tanulóknak és közhasznú intézeteknek.

Magyarország katolikusait méltó büszkeség foghatja el, hogy ilyen közművelődési intézetük van. A magyar kath. írókat bizalom szállhatja meg, hogy ime van egy folyton erősödő irodalmi társulatunk, mely a magyar közönségnek könyvet, az íróknak érvényesítést nyújt. A Társulat tagjai pedig lelkesedéssel láthat-

ják, hogy mily nemes és sikeres vállalkozásnak a részesei. (Dr Notter.)

A praetor. A Polónyi—Lengyel-ügyben olyan jelenetek játszódnak le, amelyeket jogász embernek nem lehet szó nélkül hagynia.

Nagy hatalom van az erkölcsbiróság elnökének kezében: de ezt a hatalmat neki nem szabad másra fordítania, mint egyedül a részrehajlatlanság fenntartására, a rend megóvására, a tárgyalás, a hely méltóságának megvédésére mindenkiével szemben.

Politikai pert tárgyalnak Budapesten, legalább mindentelét az irják róla, hogy a Polónyi—Lengyel-per »politikai per.« Ez a megjelölés határozottan téves. Lehet, hogy a per hátterében vannak politikai momentumok, de mihelyt valamely ügy a bírói fórum elé kerül, akkor az többé nem politika, hanem per, amelynek célja: az igazság kiderítése.

A politika a hangulatok fegyverével is küzd, a perben csak bizonyítékokkal szabad küzdeni. A mostani »politikai per«-ben tehát az volna az elnök legfőbb kötelessége, hogy a politikát kérlelhetetlenül kirekeszse.

Es ehelyett mit látunk?

Hangulatokkal küzdenek egymás ellen a felek. Lengyel Zoltán és ügyvédje mérsékelttónusban ugyan, de oiaanfórmán támadnak a magánvádlóra, mint a dányosi cigányok Lakatos Rózára. Az elnök türi. Polónyi védelmet kér a durva sértések ellen. Az elnök nem védi meg, hanem nyilatkozatával egyenesen kiszolgáltatja őt a további támadásoknak. Polónyit akadályozza kérdései föltevésében, de Lengyelnek egy zsidó-szabadjómives tanuja szabadon adhatja elő komoly képpel azt az ostoba mesét, hogy Polónyi általános zsidó-gyilkolást tervezett. Eltüri, sőt legyezgetni látszik az elnök az efféléket akkor, mikor a Lengyel-léle akció forrásánál lipótvárosi pénzeket keresnek, mikor Len-

gyel védője Vázsonyi—Weiszfeld és mikor a 12 esküdt közt nyolc zsidó. Természetes, hogy ily körülmények közt a »Pesti Hírlap« megteszi Zsitvayt praetornak és vezércikkben dicsőíti, de ha egyéb nem, hát ez a pestihírlapi dicséret már figyelmeztethetne mindenkit, hogy folt esett az ellöglátlanságon.

A Polónyi—Lengyel-ügy a folyósón.

Az esküdtszéki tárgyalások szenvedelmé átragadt a képviselőház folyósójára is. Nagy csoportokba verődve tárgyalták az esküdtszéki tárgyalásokat vezető Zsitvay Leó elnök magatartását. Szatmári Mór elítélő szavakkal emlékezett meg arról, hogy Zsitvay szemmeláthatólag igyekszik megakadályozni Polónyi védekezését.

Molnár Jenő erre így szól: — Az elnök magatartása egyáltalán nem változtat az ügy anyagán. Itt inkorrekt tényekről van szó, amelyeket hangulatkeltéssel úgy is hiábavaló és lehetetlen is megváltoztatni.

Itt többen közbeszólnak:

— Igen, csak hogy az elnök magatartása az esküdteket könnyen befolyásolja.

Justh Gyula, aki éppen arra ment s szintén tett egy megjegyzést.

— Bizony — mondotta — nem folyik a tárgyalás elég higgadsággal.

Báró Kaas Ivor, Polónyi régi, hűséges barátja volt a legszenvedelmesebb.

— Olyan emberek — mondta — akik naponta százezreket sepernek be a társdén s ezer és ezer szegény keresztény embert tesznek tönkre egy nap, azok tanuskodnak Polónyi ellen... Bizonyíték egyáltalán nincs, csak piszkos gyanúsítás. Polónyinak már eddig fényes elégtételt szolgáltatott a pör!

Sokan, a függetlenségi párt tagjai közül, akik eddig Polónyi ellen voltak, az elnök magatartása miatt megváltoztatták álláspontjukat. Vannak, akik Günther igazságügyminiszter köz-

belépését óhajtják, ami nyilván lehetetlenség, mert a bíróság működésébe a miniszter ilyen értelemben be nem folyhat. Sokan vannak azok is, akik Zsitvay törvényszéki elnök magatartását teljesen törvényesnek tartják és azt hangoztatják, hogy óvakodni kell attól, hogy az elnöki eljárást mégcsak a legcsekélyebb látszatával is a pártatlanságnak megvadják.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, április 30.

Elnök: *Fusth Gyula.*

A mai ülés tíz órakor kezdődik. A múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után jelenti az elnök, hogy Hencz Károly a néppárti jegyző lemondott ezen tisztségről. Javasolja az elnök, hogy a lemondást vegyék tudomásul.

Felkiáltások: Nem vesszük tudomásul!

A Ház a lemondást tudomásul veszi.

Ezután a bizottságokra következett a szavazás. Először azokra a bizottságokra szavaztak, melyekben a horvátok is helyet foglalhatnak. Külön szavaztak a közoktatásügyi bizottságra, amelyben csak magyar képviselők vehetnek részt. Az elnök jelenti ezután, hogy a bizottságokat megválasztották.

Szavazás után öt perc szünet következik.

Szünet után a megválasztott bizottságok elnökei letették az esküt, mire az osztályok megalakítása következett.

Ezután Maniu Gyula bizalmatlansági indítványt terjeszt elő elnökség ellen. Az elnökség szerinte több alkalommal megsértette a képviselők szólásszabadságát. Nagy zaj és ellenmondásokkal találkozik beszéde és a többség minden alkalmat megragad, hogy éljenzéssel kifejezésre juttassa szimpatiaját.

Maniu hosszasán indokolja meg javaslatát.

Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Az arany párna.

Irta: Gaston Derys.

Fradain doktor rendelőszobájában volt, egy amerikai revueből olvasott valami csevegést arról, hogy a szerelmi léltékenység több vért ontott már, mint minden háború, — mikor az inasa egy hölgyet jelentett be, aki mindenáron beszélni akar vele. Nem a rendelő óra volt. A doktor gondolta, hogy talán beteghez akarják hívni s bebocsáttatta.

Magas fiatal szőke hölgy lépett be. Kissé bizonytalanul, habozva.

Helyet mutatott neki. A nő leült s percekig hallgatott kínos, vagy inkább tájéltalmas zavarral. Ajkai megnyiltak s lezárultak, egyetlen szót sem birt kiejteni. Végre könyörgőre tett kezekkel fogott hozzá a kínos vallomáshoz.

— Uram, én... én... Courtayt szeretem.

A doktor meglepődött. Ismételte a szót.

— Szeretem.

Bámulva figyelt rá. M. Courtay egyik beteget volt, aki most vörhenyben feküdt.

— Uram, — folytatta a nő, — könyörgöm, hallgasson meg! Ha tudná, mezenyit szenvedtem, mióta beteg! Szeretem! Ah, uram, na-

gyon szeretem őt! És hiba, hogy szeretem, ha nincs vele szemben akaratom, hiszen az ő agyával gondolkozom, az ő szemével látok!... Egy közös barátunktól hallottam a hírt. Csak ő tudja a titkunkat... Nyugtalan vagyok... Félek, hogy elrejtje előlem az igazat... Beszéljen róla, uram, beszéljen róla... Mondjon el mindent... Szánjon meg! Hisz én csak egy szegény asszony vagyok és olyan nagyon szerelmes...

Könyvekbe borult s tenyerébe hajtotta a fejét. Termete könnyed vonalakkal hajlott meg s fején a csillogó arany hajkorona szétbomlott, egy fürtje leoldódott s mint valami pajkos sugárkéve kigyózott le meztelen nyakára.

Az orvos fején száz gondolat futott át, míg elnézte a szegény nőt. Mert szép volt s ő megcsodálta különös bájait, amelyek mintha a dicső fejkoronából sugárzottak volna szét egész lényére.

A siró nő, ha ráadásul még szép is, teljesen elveszi a férfi energiáját. Valami magnetikus kötelék fog el bennünket s olthatatlan vagy ragad meg, hogy megvizsgáljuk. Oly gyöngye, olyan kétségbeesett, hogy férfui érzésünk visz rá, hogy visszaidézzük szemébe az élet örömfényét.

Fradain izgatottan ült mellé s jószágon mondta:

— Legyen nyugodt, asszonyom, nincs ok aggodalomra...

Fölsóhajtott s megkönnyebbülve susogta:

— Oh! köszönöm... köszönöm...

Fölemelte fátyolát s fölszárította könyeit. Egész lénye emlékeztetett a hamvas szilvára; profilja oly finom volt, amelyet csak igazi szökéséknél találni. És mégis volt lényében valami komolyság, ami visszatartott minden felületlen kíváncsiságot és toladó bizalmasságot. Lassan megoldódott a hangulata.

Eibeszélt, hogy özvegy az omnibuszon ismerkedett meg Courtayval s az első perctől kezdve érezte, hogy vezetés szerelem fűzi hozzá; hogy egész élete hozzá van fűzve és nála nélkül egyetlen pillanata sem lenne boldog.

Szaggatottan, rövid mondatokban beszélt; találomra sorolt el egyet-mást emlékeiből s utaltalanul oda tért vissza, ahonnan kiindult:

— Me menti őt, ugy-e, doktor?

— Bizonyos vagyok benne.

— És mikor látom viszont őt?

— Ugy egy hónap múlva.

— Oh, azt soha, soha nem érem én meg. Lám, három hét már egész örök élet volt nekem és a pokol minden kínját végig szenvedtem... Képzelve el, hogy az édes anyja beteg fekszik, néhány lépésre öntől és nem lehet látnia, nem mehet segítségére... És én jobban szeretem

Van szerencsém a n. é. uri közönség szives tudomására hozni, hogy a legdivatosabb angol szöveteim megérkeztek, melyből a legelegánsabb ruhákat kedvező feltételek mellett készítek.

tavaszi idényre

A. n. é. közönség szives támogatásáért esedezve vagyok kiváló tisztelettel

KISS ISTVAN, angol uri szabó

— Színház utca 4. (Adorján-palota.) —

nagy elismeréssel nyilatkozik az elnökök működéséről. Kéri a Házat, hogy Maniu javaslatát ne tüzzék ki napirendre.

A Ház nem tüzt ki Maniu javaslatát.

Bozóky szintén hosszasan indokolja az elnöki fizetések emelése iránti javaslatát.

Kossuth Ferenc Bozóky javaslatának kitűzését is ellenzi és kéri a Házat, hogy mint az előbbi, úgy ezt se tüzzék ki napirendre. A Ház Kossuth indítványát elfogadta.

Justh Gyula elnök javasolja, hogy a Ház legközelebbi ülését hétfőn tartsa meg.

A Ház a javaslatot elfogadta. A hétfői ülésen a bizottságok terjesztik be jelentéseiket. Kedden a Ház a mentelmi ügyekkel és a kérényekkel fog foglalkozni.

Az ülés délután 2 órakor ért véget.

A közös miniszteri értekezletek

Bécsben Bécsből táviratozzák: Wekerle Sándor miniszterelnök, aki az első délelőtti órákban Vértessy Géza államtitkárral hosszabb sértést tett, 10 órakor a külügyi hivatalba ment, ahol báró Aehrenthal külügyminiszter elnöklésével közös miniszteri értekeztet volt; ezen a közös minisztereken kívül részt vettek: magyar részről Wekerle Sándor miniszterelnök és dr. Popovics Sándor pénzügyi államtitkár, osztrák részről pedig báró Beck miniszterelnök és Korytowski lovag pénzügyminiszter. Ezzel az értekezlettel vették kezdetüket az 1909. évi közös költségvetési előirányzat megállapítására vonatkozó tárgyalások, amelyeket, minthogy Wekerle miniszterelnöknek még ma vissza kell utaznia Budapestre, a legközelebbi időben folytatni és befejezni fognak. A záróértekezleten, mint szokásos, előreláthatólag őfelsége fog elnökölni. Tegnap Korytowski lovag osztrák pénzügyminiszter és dr. Popovics Sándor államtitkár több órán át tartó tanácskozást folytattak, amelyen főleg a pálinkaadó időszak kérdéseiről beszéltek. Szerényi József keres-

ő, mint ahogy az anyát lehet szeretni. Lehetetlen már jobban szeretni... Hányszor mentem el ablaka alatt. Megvoltam győződve, hogy ha mellette lehetnék, javára volna... Egyszer már föl is mentem a három emeleten... Ujjam ott jászott a villamos csengő gombján... De mit mondok, mit mondok ott... és karom erőtlennül lehanyatlott... Ahogy is... ét leértem az utcára, olyan voltam, mint az őrült, mint akit folytatgatnak...

Lehajotta a fejét. Nem gondolt fűrtel zialtságára s lassan ujjab tincse oldódott le. Aztán élénkebben folytatta.

Almodoztam s olyan szépeket álmodtam. Egy éjjel ott voltam szobájában, mellette. Es miért ne lehetnék ott. Hisz ápolónő van körülöttem, miért ne lehetnék én az...

A férfi elmosolyodott naivságán.

— Ön ápolónő! De hisz ön nagyon fiatal, nagyon szép!

— Lásza, mennyire szeretem: elcsufítom magam. Főköztét teszok...

— Főköztét? Diadém volna az az ön haján.

— A hajam, a hajam... — kiáltotta.

Főkelt.

Ujjával idegesen turkált a hajában. Egyszerre csak lebomlott az s mint valami aranyeső, özönlötte körül. Egy Melusina, vagy Vi-

kedelemügyi államtitkár már tegnap délután visszatért Budapestre.

A Polónyi—Lengyel-pör.

A tárgyalás negyedik napján az előirányzott keretekben a bizonyítási eljárás véget ért. A vádpontok közül csak a Gschwindt-ügy befejezése van hátra.

A tárgyalásról tudósítónk a következőket jelenti:

A Gschwindt-ügy.

Az elnök néhány perccel tíz óra előtt nyitja meg a folytatolagos tárgyalást.

Vázsonyi Vilmos: Vosits Károly tanutól tegnap azt kérdeztem, hogy ki adta át a szignálatlan beadványt a polgármesternek. Vosits Károly a kérdésre tegnap nem tudott választ adni. Most ismét jelentkezett, hogy a kérdésre megadja a felvilágosítást. — Kérem a kihallgatását.

Az ügyész: Ellenzi a kérés teljesítését.

Polónyi Géza: Láncty Lóó beidézését is kéri ugyanebben az ügyben.

Az elnök elutasítja a felek kéréseit azzal, hogy terjeszszék elő a bizonyítási eljárás befejezése után. Most

Gschwindt Györgyöt

hallgatja ki a bíróság.

Az elnök: Milyen viszonylatban van ön a gyárral?

A tanu: A gyár részvénytársaság tulajdona. En is részvényes vagyok.

Az elnök: A gyár kihelyezéséről adjon felvilágosítást.

A kisajátításra mi sohasem gondoltunk s kizárólag a szeszgyár kitelepítésére tettük meg az intézkedéseket. A pénzügyminiszterium úgy határozott, hogy amennyiben a szeszgyár önként távozik, a vállalat elveszti a szeszkontingensét. Ez pedig a gyár pusztulását jelentené. Ha azonban a gyárat kényszerítve telepítenék ki — mondta a miniszterium — akkor megmarad a szeszkontingens. Többször jártam Halmos polgármesternél, aki előtt állandóan a

viane állott az orvos előtt. A régi Bizanc császárnoje. Akiről a világot beszáguldó mesék keltek...

— Esküdjön meg, hogy megteszi, amit kívánok...

Fradain elbűvölte intett igent.

A következő pillanatban a nő fölkapta az ollót, amely ott feküdt az amerikai revuen és többől lemetélte arany haját.

— Es most már elég rut vagyok, ugye? Mostvezessen be hozzá, mint ápolónőt.

Az orvos összegyűjtötte az ékes arany fűrtöket az utolsó szálig s átadta az aszszönyynak.

Es másnap már bekopogtatott a nő egyszerű ruhában kedveséhez mint ápolónő. Egy párnát vitt magával, aranypárnát, arany hajával töltve.

Es harmadnap kétségbeesetten jelent meg újra az orvosnál:

— Doktor! — kiáltotta, — már nem szeret! Ertül Nem szeret! Csak a hajamba volt szerelmes... Elküldött magától, mert nem szívelhet így elrutulva, csufan, de a hajamat, az aranypárnát, ott tartotta taliamánul...

A doktor elnézte, hogy valóban milyen közönséges, banális arcu teremítés így a szegény nő. Arany koronája nélkül.

kisajátítás réme lebegett. A polgármester Fülepp Kálmán akkori ügyészhez utasított, hogy megbeszéljem vele az ügy jogi részét. Akkor szükségessé vált, hogy mi is jogászhoz forduljunk. Polónyi Gézát választottuk, aki vállalkozott arra, hogy Fülepp Kálmánnal megcsinálja a biztosítási okiratot. 1906-ban Polónyi Géza kijelentette, hogy a politikai helyzetre való tekintettel nem csinálhat az ügyben semmit. A határidő lejárt s mi kifizettünk Polónyinak kétezer korona ügyvédi honoráriumot. Mi Polónyihoz mint ügyvédhez fordultunk, hogy védje meg szerzett jogainkat. Sohasem kerestük benne a befolyásos embert és ebből a szempontból sohasem vettük igénybe. Csak mint ügyvéd szerepelt a mi ügyünkben.

Az elnök: Tehát az előtt állottak, hogy vagy elvesztik a kontingenst, vagy kényszer utján távoznak? A kényszert kitől várják?

A tanu: A hatóságtól.

— Es milyen a mai állapot?

— Minden úgy van, ahogy volt?

— Igen.

— Polónyi máskor is volt ügyvédje a gyárnak?

— Igen.

— Rendés ügyvédje volt?

— Nem, hanem több ügyet rábiztunk.

— Járt ön a gyár ügyében bizottsági tagoknál?

— Nem: annyira nem jutott a dolog.

Az ügyész: Került a Gschwindt-ügy valaha valamelyik bizottság vagy a közgyűlés elé?

A tanu: Nem, soha.

— Benne van a kötelező okiratban az, hogy, ha a város elérkezettnek tartja a kitelepítést, önk semmiféle kártérítési pórt nem indíthatnak a város ellen?

— Benne kell lenni.

Polónyi Géza bemutatja a tanúnak a kötelező okiratot. Gschwindt György kijelenti, hogy az okirat a hiteles, eredi okirat.

Polónyi: Mikor ön hozzám jött, mondtam én azt, hogy az eljárást megtagadom, ha bármiféle előnyt vár akár a kormánytól, akár a várostól?

— Igen.

— Irtam-e én a társaságnak levelet, amelyben kijelentettem, hogy semmire sem lehet menni és hogy egyezzek bele a kötelező nyilatkozat visszavételébe.

— Hogy a levelet megkapta-e a társaság, azt nem tudom, de hogy erről közöttünk szó volt, azt igazolom.

— Mikor vettük vissza a nyilatkozatot?

— A nemzeti küzdelem idején, márcziusban.

— Emlékszik arra, tanu, hogy azért nem vettük vissza előbb a nyilatkozatot, mert Fülepp szabadágon volt?

— Erre nem emlékszem.

— Tárgyaltam-e én erről az ügyről önökkel azóta?

— Nem.

— A gyárat rendészeti okok miatt többször megbírságotlák?

— Igen.

— Ezekben az ügyekben ki csinálta a felelőseket, ki járt el bennük?

— Mi magunk.

Vázsonyi Vilmos előterjesztést akar tenni, az elnök azonban kijelenti, hogy nem enged megzavarni a tárgyalás rendjét.

Polónyi Géza Vázsonyi megkezdett szavaira válaszolni akar, az elnök azonban megvonja tőle a szót.

Vázsonyi Vilmos: Vosits tanácsos ur azt mondja, hogy ön tanácsot kért tőle, hogy kit bizzon meg az ügygel.

A tanu: A tanácsnok ur összezavarta két

Az Érmelléki Kereskedelmi Részvénytársaság
borkiviteli osztálya ajánlja tisztán kezelt hegyi borait.

beszélgetésüket. Amikor én vele — mint ő mondta — az utcán beszéltem, már Polónyi ur megbizottunk volt.

Vássonvi Vilmos: Szóval már megvolt a betolyásos ember?

Az elnök: Kérem, tessék tartózkodni a maliciózus megjegyzésektől; ez nem illik a védői viselkedéshez.

Vássonvi Vilmos: Az ezer forintot kívül más honoráriumot nem helyeztek kiállításba Polónyi részére?

A tanu: Az igazgatóság a maga hatáskörében megállapodott abban, hogy siker esetén még nyolcezer korona honoráriumot ad Polónyinak.

Az elnök: Polónyi Géza biztatta önket sikerrel?

— Nem, erről sohasem volt szó.

Vássonvi Vilmos: Közrendészeti ügyekben mindig a társaság adta be a beadványokat?

A tanu: Igen, mindig mi jártunk el csak amikor nagyon felszaporodott, akkor kértük Polónyi urat, hogy intézze el.

Lengyel Zoltán: Ki számította föl azokat a munkákat, amelyeket Polónyi Géza végzett?

— Előre megállapítottuk a honoráriumot.

— Milyenek voltak azok a költségek?

Az elnök: Erre ne tessék válaszolni; ez ügyvédi dolog, tehát nem tartozik ide.

A felek indítványára Gshwindt Györgyöt megesketi a bíróság.

Popovics vallomása.

Az elnök kijelenti, hogy Popovics Sándor államtitkár Bécsben van s nem jelenhet meg a tárgyaláson.

Felolvassák a vallomását.

Egy ízben egy értekezleten Lukács pénzügyminisztersége idejében — vallotta Popovics — Halmos János polgármester fölhozta a Gschwindt-gyár kitélepitési ügyét. Arról, hogy Polónyi ebben az ügyben érdekelve lett volna, sohasem volt szó. Csak a hírlapokból értesült az államtitkár is.

A vallomás felolvasása után Hüvös Józsefet hallgatta ki a bíróság.

Az elnök: Jelen volt ön is a Sas kör értekezletén?

A tanu: Igen. Emlékszik arra is, hogy ott volt Sándor Pál, Polónyi és többen. Polónyi odaszólt a polgármesternek, hogy mi lesz a Gschwindt-gyárral.

— Emlékszik-e arra, hogy Polónyi azt mondta: »Még ezt megtehetnék?

— Nem emlékszem.

— Volt-e arról szó, hogy Halmos úgy sem marad meg polgármesternek?

— Nem tudom. Erről különben többször volt szó.

A bizonyítás kiegészítése.

Hüvös József kihallgatásával a bíróság befejezte a tanukihallgatásokat s ezzel együtt a bizonyítási eljárást. A felek azonban már a tárgyalás folyamán több irányban kérték a bizonyítás kiegészítését és ezt a kérelmet most megismételték. Az elnök, hogy a felek felkészülhessenek az előterjesztésekre, negyedtizenkettőkor berékesztette a tárgyalást.

Délután.

Az elnök 3 órakor nyitja meg a tárgyalást, melyen elsősorban bejelenti, hogy Markbreid Sándortól levél jött, melyben Sándor Pál vallomását megerősíti. A délutáni tárgyalást Vássonvi előterjesztései töltik be. A bíróság 7 órakor úgy határoz, hogy úgy a főmágnavádó, mint az ügyész holaap tegyék meg előterjesztéseiket.

Rendkívüli városi közgyűlés.

— Első nap. —

Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága tegnap délután rendkívüli közgyűlésre jött össze.

A márciusi közgyűlés kimondotta, hogy az ingatlanok értékemelkedési illetékéről szóló szabályrendeletet rendkívüli közgyűlésen tárgyalja.

Azóta a szabályrendelet megjárta a pénzügyi szakbizottságot s így került tegnap a plénum elé.

A rendkívüli közgyűlésen Glace Antal főispán elnökölt.

Jelen voltak:

Rimler Károly, Bordó Ferenc, dr. Istvánffy István, dr. Cseresnyés Béla, Komlóssy József, Thury László, dr. Déri István, Szántó Lajos, Hann Lajos, dr. Hoványi Géza, dr. Hoványi Gyula, dr. Konrad Márk, Kiss Dávid, Kriszta Sándor, Mezey Mihály, dr. Molnár Imre, Niedermann Antal, Öváry Lajos, dr. Pácz Sándor, Stark Gyula, dr. Stokker József, Szilárdy Ernő, Szokolj Tamás, Tanay Zsigmond, dr. Adorján Emil, dr. Altmaun Jakab, Balogh Döme, dr. Berkovits Ferenc, Czegléd Jermiás, Czegléd Sándor, Cser János, Déry János, Köblös Ferenc, Stettner István, Tátray Sándor, Weisz Károly, Weisz Lajos, dr. Ágoston Péter, Fried Ferenc, Löwenstein Zsigmond, Schwartz Antal, dr. Tóth Ferenc, Grósz Sándor, Kurländer Ede, Leitner Márton, id. Moskovits Mór, dr. Olasz Béla, Oláh Ferenc, Rendes Vilmos, Sal Ferenc, Wégnér Ödön.

A gyűlés megnyitása után Kösseggy József főmérnök ismertette a szabályrendeletet s a pénzügyi bizottság által tett módosításokat.

A szabályzatot általánosságban vita nélkül elfogadták s a részletes tárgyalásra tértek át.

Dr. Hoványi Gyula kifogásolja a címet, s illeték cím helyett »hozzájárulás« szót kíván.

Dr. Halász Lajos ellenzi a cím megváltoztatását.

Dr. Hoványi Gyula cáfolja.

Dr. Molnár Imre és Kösseggy József az eredeti címhez ragaszkodnak.

Az eredeti címet fogadták el.

Az 1. §-nál dr. Hoványi több módosítást ajánl; ezek között legfontosabb az, hogy ha valamely oly intézményt, amelynek értékemelkedést fizettek az érdekeltek, valami okból onnét elvisznek, értékcsökkenés címén a befizetett összeg visszafizetessék; — továbbá a »környék« szó helyett »tözsomszédság és 2-od szomszédság« szót tegyék, hogy akik a létesítmény szomszédjában laknak, csak azok fizessenek illetéket s csak a tényleges értékemelkedés után szedjenek díjat.

Kösseggy József az eredeti szöveget ajánlja.

Grósz Sándor praecizirozni szeretné, hogy kik és mikor kötelesek illetéket fizetni.

Rimler Károly azt vitatja, hogy ez a szabályrendelet ártmet a köztudatba, az szükséges. Hoványi indítványa az egész szabályzat alapját akarja megdönteni. Néhány olyan nagyobb közmunkalát említ fel, pl. a Pécé és a Páris-patak szabályozását, amelyeket a bettermen nélkül nem lehet keresztül vinni. Azt hiszi, hogy a törvényhatóság, mint a város ügyének teljes ismerője, nem fog a szabályrendelet megalkotása elé gátat emelni. A polgárokkal igazságtalanság nem történhet, mert a törvényhatóság maga határoz, hogy hol van helye értékemelkedésnek. Az értékcsökkenésre vonatkozó indítványt sem fogadhatja el.

Adorján Emil elfogadja a Hoványi Gyula indítványát, de csak azon részben, hogy a »tözsomszédság« vételessék be az illeték kötelezettségének megállapításánál.

Dr. Molnár Imre a javaslat elejtését látja abban, ha csak a tözsomszédságot vonják be. Helyes az eredeti szöveg. A törvényhatóság mondja ki, hogy kiket kell bevonnai az illeték alá, de meg akkor is egy eskü alatt működő becselő bizottság egyenkint bírálja el hogy valamely ingatlan értéke valóban emelkedett is s

ha az emelkedés 10 százalékon felül nem terjed, nem esik illeték alá.

Dr. Berkovits Ferenc az eredeti szöveg helyességét fejtegeti s azt elfogadja.

Niedermann Antal a »közlelésben« kitételek helyesli, de bevonná, hogy csak akkor vessenek ki értékemelkedési illetéket, ha az ingatlan értéke azonnal és szilárdan emelkedik. Értékcsökkenés esetén a hozzájárulás visszafizetését helyesli.

Dr. Hoványi Gyula zárszavában cáfolja az indítványa ellen felhozott érveket.

A többség az eredeti szöveget fogadta el.

A 2. §-nál Hoványi Gyula dr. tett módosításokat, amelyeket némi részben elfogadott Kösseggy József főmérnök.

Dr. Molnár Imre leghelyesebbnek tartaná, ha a részletes és soha sem tökéletes praecizirozások helyett egyszerűen azt tennék ki a szabályzatban, hogy bettermen alá tartozik mindaz, amire a törvényhatóság az értékemelkedést kimondja.

Dr. Stokker József igazat ad Molnár Imrenek s éppen azért elfogadja Hoványi Gyula indítványát, hogy a 2. §. utolsó bekezdése kihagyassék.

Dr. Berkovits Ferenc, dr. Moskovits József s többek hozzájárulása után a szakasz eredeti szövegét némi stílárius módosítással s az utolsó pont kihagyásával elfogadták.

A 3. §. szakasz teljes kihagyását indítványozza dr. Hoványi Gyula. Ez a szakasz az értékemelkedés utólagos kivetését mondja ki.

Dr. Moskovits József az értékemelkedés alól mentesíteni kívánja a jótékony intézményeket, iskolákat, gyárakat. Ezeknek értéke, míg eredeti rendeltetésüknek szolgálnak, nem emelkedik úgy sem.

Rimler Károly veszélyesen tartaná, ha a Moskovits József indítványát kimondanák. Adott esetekben mindig a törvényhatóság határoz; ebben meglehet nyugodni.

Dr. Hoványi Géza elfogadja a szakaszt, de az utólagos kivetés határidejét fixirozni kell, hogy hány évig lehet utólagosan kivetni az értékemelkedési illetéket.

Niedermann Antal is hasonló szellemben szól s 5 évi határidőt ajánl.

Rimler Károly 10 évi határidőt kér megállapítani az utólagos kivetésre.

Fried Ferenc a gyárak kivonását a bettermen alól ellenzi, mert ez egyoldalú eljárás lenne.

Dr. Moskovits József újból kifejti, hogy a gyárak jövedelme közintézmények által nem emelkedik.

Mezey Mihály különösnek tartja, hogy miért éppen a gyárakat akarják mentesíteni. Rimler Károly rámutat, hogy igen is vannak esetek, mikor utcanyitás stb. által a közeli gyár értéke emelkedik.

A közgyűlés a szakaszt azzal fogadta el, hogy az utólagos kivetés jogerőre emelkedésétől számítva.

A 4. §-t változatlanul fogadták el.

Az 5. §. kimondja, hogy képzelti (lctiv) értékemelkedés után kell fizetni a betterment.)

Dr. Hoványi Gyula hivatkozik Angliára, hol nem a képzelti, hanem a valódi értékemelkedés után vetik ki az illetéket. Itt is így kell. Kívánja és indítványozza, hogy ennek a biztosítására a becslés olyan, a valóságnak megfelelő legyen, hogy ha a tulajdonos nem fogadja el az értékelést, a megállapított forgalmi becsértékért a város átveszi az ingatlant. Így nem történik igazságtalanság.

Rimler Károly a legerősebben ellenzi Hoványi Gyula indítványát. Mi lenne akkor, hogy ha telekspekulációkból száz házat meg kellene venni a városnak. Az ideálhoz közelebb van az indítvány, az igaz, de megvalósítani nem lehet. Mondják meg, hogy nem kell az egész szabályrendelet, — ezt érti, de ha az indítványt elfogadják, az egész szabályrendelet semmivé válik. Kéri, hogy az indítványt vessék el.

Dr. Hoványi Géza az indítvány ellen szól s ha azt el akarják fogadni, vegyék le a napirendről a javaslatot. Addig még elmenne, hogy

ha a tulajdonos a megállapított értéket tagadja, kevesebb értékűnek állítja ingatlanát, azt a tulajdonos állításának megfelelő összegért megvegye a város. Ezután fejtegeti, hogy a szabály szerinti becslési fórumok úgy vannak szervezve, hogy teljes biztosítékot nyújtanak. Lehet, hogy talán jöhet elő sérelem, de emberi mű nem lehet teljes, csálhatatlan. A magánérdek sokszor ellentétben áll a közérdekkel s viszont. Ez érvényre jut részben a betterment javaslatnál is, de ezt akarja ellesúlyozni a 3 becslési fórummal a javaslat. Az eredeti javaslatot elfogadja.

Dr. Adorján Emil dr. Hoványi Gyula indítványát mint esamét helyesli, de nem fogadhatja el, mert fél, hogy esetleg száz háztulajdonos összeesküdjék a város ellen s ne fogadják el a becslést. Így kilehetne játszani a szabályzatot.

Dr. Stokker József igazságosnak tartja, s indítványozza, hogy ha a telektulajdonos magának tartja a megállapított értékemelkedést, az általa elfogadott kisebb összegért a város vegye meg az ingatlant.

Dr. Molnár Imre a szabályzatot a város fejlődése szempontjából szükségesnek tartja.

Dr. Hoványi Gyula indítványának igazságosságát fejtegeti.

A szakaszt változatlanul fogadták el.

Az idő előrehaladván, a szabályzat többi szakaszainak tárgyalását ma, pénteken délutánra tűzte ki a főispán.

Hajza Radu püspök ellen.

A mesterségesen szított nemzetiégi előgedetlenségek mindig jobban közelednek ahhoz a ponthoz, amelynél egy radikális intézkedés lehetetlenné kell hogy tegye az igazgatók szereplését. Ujabbban ezek az igazgatók olyan formákban kezdenek már szerepelni, hogy azok mindjobban közelednek a büntető törvényekhez, amelyekkel előbb-utóbb összeütközésbe jöhetnek, ami végzetessé válhatik nemcsak az igazgatókra nézve, de a szerencsétlen félrevezetett polgárookra is.

Azok az alattomos izgatások, melyek állandóan folynak a nemzetiégi helyeken, s néha felütik fejüket, akkor tudniillik, ha a hatóság leleplezi őket, vagy ha elkeseredésükben az igazgatók a saját táboruk nyelvén megirt lapok valamelyikében kirohannak.

Ilyen eset történt most is. A Tara Noastra román szélsőségi lap egyik legutolsó számában heves támadást intéz Radu Demeter nagyváradi görög katolikus püspök ellen. A jelzett lap a görög keleti románok lapja. O vasó közönsége abból a táborból áll, mely a magyar-román barátságot tüzzel-vas-al rombolja s elérhetetlen légvárakért küzd olyan eszközökkel, amelyekkel az ország görög keleti románságának belbékéjét felbonjta s valósággal ellenfélként igyekszik egymással szembeállítani a magyarokkal.

En a szélsőségi párt nem nagy s azonban kicsi táborának élén az oláh intelligencia nagyobb része szerepel, ez pedig sokat mond, mert ezek a vezető emberek könnyen tudnak manipulálni a népet. Azonban veszedelmes munkájukkal szemben mindig vannak d-rék, jó hazafiak, akik meg tudják érteni a néppel, hogy az igazgatók munkája nem egyéb, mint az oláhok veszedelme. Ezek között a jó hazafiak között vannak emberek is, akik a másik tábor igazgatóinak működését igyekeznek, nemcsak ellen-súlyozni, de azt — amennyiben lehet, — lehetetlenné is tenni.

Ilyen munkája miatt támadta meg az igazgatók szélsőségi párt Radu püspököt a Tara Noastra című lapban. A támadó cikk címe: Ja maghari

záza Bihoru. A támadás igen heves. Azt írja a cikk többek között, hogy Radu Demeter nagy jövedelméből igen keveset adományoz kulturális célokra. A görög katolikus vallást még erőszakkal is terjeszti s ezáltal a polgárok békéjét feldulja. Es ami a legfontosabb, nem áldoz a nemzetiégi kultúrára (itt a kultúra alatt politikát kell érteni.)

Már maga a cím: »Bihar elmagyarosodik« olyan természetű, amin meg kell botránkozni minden magyar embernek. Bűnül rója fel a hazafiatlan tábor, hogy Magyarországon mernek a románok magyarosodni és hogy mernek a belátás álláspontjára helyezkedni. Es ezt a támadást egy nagyváradi oláh ügyvéd írta, aki szintén nagy vezető szerepet játszik abban a magyarellenes táborban.

Ami pedig a kulturális célokat illeti, melyekre Radu állítólag keveset fordít, csak azt jegyezzük meg, hogy ő egyedül többet tett e téren mint az a jó jövedelmű tekintélyes tábor.

A román tanítóképzőt ő létesítette. A belényesi gimnázium tanári karának fizetését sajátjából javította. Az egyházmegyei papok árvának és övegyeinek segélyezését és nyugdíj alapját sajátjából javította stb. Ennyit a kulturális célokról. Amit pedig a népért tett, amelyért méltán megérdemli, hogy a görög keletiek is tiszteljék, ez az, hogy a püspökség vagyonát az egyes bérlek kezéből kivette és úgy intézkedett, hogy azt a kisemberek bérelhessék. Azt hisszük, hogy ez többet ér, mint a nemzetiégi politika, vagy mint Nagyrománia hőbortja. A görög katolikus vallásnak erőszakkal való terjesztéséből pedig egy szó sem igaz.

Ezek előre bocsátása után most már joggal állhat elő mindenki azzal a régi közmondással, hogy de mégse mozog a falevél, ha nem fuja a szél. Igen ez úgy van. Itt sem minden alap nélkül mozgott az a bizonyos levél. Urána jártunk ugyanis a dolognak, hogy mégis mi indíthatta hát a cikk íróját a vehemens támadásra. És ekkor már fujt a szél.

Radu Demeter dr. püspökhöz ugyanis kérelemmel, melyet jogos kérelemnek tartottak járultak a román szélsőségi igazgatók. Nem kevesebb mint 10000 koronát kértek a püspöktől nemzetiégi politikai célokra. A püspök, aki eddig is ellensége volt a román magyar barátság ellen törőnek, természetesen megtagadta a kérelmet.

Azt hisszük, ezt nagyon helyesen, nagyon bölcsen tette a püspök és nem is lehetett mást várni egy Radu Demetertől.

Hogy a Tara Noastra támadása jogtalan volt azt legjobban mi sem bizonyítja, mint az, hogy a »Tribuna« reflektál a támadásra és azt elítéli.

Es ezután joggal kérdezhetjük. Meddig szerepelhetnek még ezek a haza ellenes bujtatók büntetetlenül?

UJDONSÁGOK.

A kir. táblai elnök ebédje.

A nagyváradi kir. ítélőtáblának illustris elnöke báró Szentkereszthy Zsigmond tegnap délután a Pannónia téli kertjében vendégül látta Nagyváradi város társadalmának vezető egyéniségeit, a vallás, tudomány, igazságszolgáltatás, közigazgatás, katonaság és sajtó képviselőit. Közel százan

voltak jelen a reprezentatív ebéden, melyen a szíves házigazda kedves szeretetreméltósággal fogadta vendégeit. Orvendünk rajta, hogy báró Szentkereszthy ezzel hozzájárult a mai széthuzó társadalmunk egybeolvasztásához.

A hivatalos ebéd kezdete fél 2-re volt kitűzve, de már 1 óra után sűrű egymásutánban jöttek a vendégek, kiket a télikert közepén felállított kerevet mellett a házigazda fogadott.

Jelen voltak: Glac Antal főispán, Felser Antal püspök, Mangra Vazul, Laurán Agoston püspöki helynökök, Széchenyi Jenő, Szilán Flórián gör. kath. kanonok, Csák Máté, ev. ref. lelkész, Materny Károly ág. ev. lelkész, Rimler Károly polgármester, Gerő Armin főkapitány, Rukovina Emil altábornagy, Cankl Rudolf vezérőrnagy, báró Ulm Frigyes ezredes, báró Menai Hugó és Schmied Hugó őrnagyok, Siket Traján posta és távirtd. igazgató, dr. Vasa Bertalan főigazgató, Bozók Alajos jogakad. igazgató, Hoffbauer Pál az osztrák magyar bank főnöke, Papp Miklós p. ü. igazgató, Szokoly Tamás orsz. képviselő, Miskolczy Barnabás és Mezey Mihály közjegyzők, Kamenszky Rezső a hadapródiskola parancsnoka, Hoványi Géza dr. vezérigazgató, dr. Berkovits Ferenc, Hlatky Endre, Pallay Lajos, Böszörményi Géza, Rádi Ödön, Schweiger Ede ügyvédek, Sztaniszlóvszky Adolf főügyész, Baróthy Pál kir. ügyész, Imrik Zoltán és Vueskics Gyula plébánosok, Urbán Adolf kuriai bíró, Bary József törvényszéki elnök, Fábán Lajos aradi törvényszéki elnök, Vellyáczky Gyula, Fásie Pál, Mille Mihály, Balogh Samu, Bocz Géza, Böhm Jenő, Dániel Lajos, Fekete József, Geleta Géza, Bunk Péter, Harmathy Károly, Képes L. Miklós, Lehoczky Lajos, Medvigy Mihály, Molnár Géza, Pajor Kálmán, Serghy Mihály, Tóth Imre táblakirók, Novotny S. Alfons főgymn. igazgató, Varró Domokos kir. főmérnök, Kozáry Gyula tábori lelkész, Erdélyi Miklós szinigazgató, Sas Ede és Szirmay Ödön lap-szerkesztők, dr. Grósz Menyhért törvényszéki orvos, Sebesztha Ottokár csendőrszázados, Csulyok Béla, Nizsalóvszky Eadre, Hermann Aladár, Rottár Sándor törvényszéki bírók, Buttyka Lajos állomásfőnök, Benkő Ernő, Hollmayer Béla, Karakas Albert, Pognár Sándor törvényszéki és táblai jegyzők, Gálbory József táblai elnöki titkár, Szolnok Jenő kir. al-ügyész, Ponorán Lukács és Jesch László irodai-igazgatók.

* **Itt a május.** A virágzás tetőpontja, a tavasz dereka, a legszebb hónap ma köszöntött be. Mindenfelé zöldág, muzsikaszó, vigalom. Ez a nap a természeté. Az utóbbi időben vörösmájus lett a neve, mert a szocialisták és a munkások választották ünnepnapul. A munka szünetel mindenütt. Az általánossá vált szokásnak hódolva, május 1-én nyomdászainknak mi is úgy, mint az előző években, szünetet adunk s lapunk legközelebbi száma csak vasárnap reggel jelenik meg.

* **Katonai kinevezések.** A hivatalos lap tegnapi száma közli a májusi katonai kinevezéseket. Mint már említettük, Vivenot Oszkár ezredes, a 37. gyalogezred parancsnoka vezérőrnaggyá nevezetett ki s az 5. hadtest parancsnokságához osztatott be. Helyére Schwarzenfeldi Schreittner Lajos ezredes a 101. gyalogezredtől nevezetett ki a 37. József ezred parancsnokává. Burián Lajos 37. ezredbeli őrnagy alezredessé nevezetett ki. — A honvédségnél: Garamszeghi Géczy István 2. oszt. százados 1. oszt. századossá, Somogyi Aladár főhadnagy 2. oszt. századossá, Milye Lajos főhadnagy 2. oszt. századossá, Bordán Szilvinsz főhadnagy 2. oszt. századossá, Fényes Bernát hadnagy főhadnaggyá, Czegelede Elemér hadapród-tiszthelyettes hadnaggyá, Popovits Gy. hadapród-tiszthelyettes hadnaggyá nevezetett ki, mindannyian a nagyváradi 4. honvédszázalognál. A honvéd helyi alkalmazásbeli tisztek állományában okányi Seldvy József 4. v. ezredbeli főhadnagy 2. oszt. századossá nevezetett ki. Szais József hadapród hadapród-tiszthelyettesé nevezetett ki.

* **Elmaradt ülés.** Dr. Thury László városi főügyész ma, péntek délután 3 óra

ülésre hívta össze Nagyvárad város jogügyi szabványbizottságát. A ma délután folytatott tárgyalás rendkívüli városi közgyűlés miatt azonban a jogügyi bizottság ülése elmarad.

Tanuló nélküli iskolák. A belényesi járásnak három községében újabb igen veszedelmes szokás kapott lábra. Ugyanis a tanulók nem járnak rendszeresen iskolába s ezt oly sokszor és tömegesen teszik meg, hogy sok előadást emiatt el kellett halasztani. Fenes, Tárkány és Belényesujlak községek azok, melyeknek iskoláiban virágzik a hanyag iskolalátogatás. A tanítók hiába követnek el mindent, hogy a tanulókat megnyerjék az iskoláknak. Most az ügyben a nagyszalontai református egyházkerület adott be panaszt a megye közigazgatási bizottságához. Az esperes kéri a panasz kapcsán a közigazgatási bizottságot, hogy hozzon valamilyen radikális intézkedést, melylyel a tanulókat az iskola látogatására lehet kényszeríteni.

Az uszora-törvény és a kamara. A nagyváradai kereskedelmi és iparkamara szerdai üléséről közölt referációjában zavaró tévedés csuszott be; ugyanis az lett közölve, hogy a kereskedelmi ügyletek ne vétessenek az uszora meghatározás alá, de ezen mondatból kimaradt, hogy ezen hivatal csak 8 százalék kamatig bírjon érvényesül. Különböző dr. Hoványi Gézának ide vonatkozó s a kamara által is elfogadott indítványa teljes szövegében a következő:

A tervezett törvényjavaslat módstandó volna olyképen, hogy pénzkölcsön adása esetén tekintet nélkül arra, hogy az ügyfelek bejegyzett kereskedők-e, vagy sem, illetve, hogy a kölcsön felül a hitelező az adósnak semmi más szolgáltatást nem biztosít, vagy üzletének kockázatában részesedést nem vállal, a hitelező az adóssal szemben maga részére, az uszora-vetésnek terhe alatt nagyobb vagyoni előnyt ne biztosíthasson, mint amennyit az Osztrák-Magyar Bank, illetve az ezt esetleg pótló intézménynek a kölcsön nyújtásakor megállapított kamatlába másfélszeres értéke együtvéve kitesz. 8 százalékos kamatlábig azonban kereskedők közötti ügyletnél az uszora vétésége egyáltalában megállapítható ne legyen. A törvény ezen rendelkezése azon ügyletekre is vonatkozzék, melyek bár a törvény létrejötte előtt kötöttek, de a belőlük eredő jogok érvényesítése a törvény kihirdetése után történik.

Trachoma Pocsajon. Az Amerikából behurcolt trachoma most ismét jelenik meg egy újabb községben. Pocsajon ugyanis a községi orvos két esetben állapította meg a rachomát. A betegség konstatálása után megindították a nyomozást s ennek során megállapították, hogy a betegséget az Amerikából hazatért magyarok hozták magukkal.

A titkos kivándorlási ügynökök ellen. Volt alkalmunk többször megírni, hogy a B. Karlsberg hamburgi hajószállító vállalat újabb a hivatalnokok és szolgák közé igyekszik beférkőzni és onnan szerezni magának ügynököket. Erről a manipulációról tudomást szerzett a belügyminiszter is, aki most a következő »Bizalmas« rendeletet bocsátotta ki ez ügyben:

»Bizalmas.« Valamennyi törvényhatóság első tisztviselőjének. A hozzám több ízben érkezett jelentésekből azt tapasztaltam, hogy a B. Karlsberg hamburgi hajószállító vállalat elárassza az országot a közigazgatási hatóságoknál alkalmazott irnokok és hivatalzolgákhoz intézett olyan tartalmú levelekkel, amelyekben azokat 4-5 korona jutalék ellenében a kivándorlás közvetítésére szólítja fel. Jóllehet nem kételkedem abban, hogy a fentebb említett alkalmazottak tudatában vannak azon körü-

ménynek, hogy a nevezett vagy akár más idegen, külföldi vállalatoktól érkező ilyen s ehhez hasonló felhívásokra a kivándorlás elősegítésében közreműködniök nemcsak a törvény értelmében tilos, hanem az állam jól fellogott érdekében is, hanem az állam jól fellogott érdekében lelkismeretlen s súlyos következményeket maga után vonó cselekmény is. Ez okból nekik, mint hivatalos közegeknek, fokozott mértékben kell a közreműködéstől tartózkodni, sőt oda is törekedni, hogy az ily csábító tartalmú s a kivándorlás elősegítésére alkalmas közlemények minél kevésbé hódítsanak tért, mindazonáltal nem mulasztatható el felhívni Cimedet a jelzett üzemeknek legéberebb megfigyelésére s egyúttal arra is, hogy a kormányzás alatt levő törvényhatóság területén alkalmazott s a közigazgatási hatóságok kötelességében álló segédszemélyzet tagjait, nemkülönben az alkalmazott szolgákat megtelelően utasítsa, miszerint a címükre érkező ilyen küldeményeket közvetlen felettes hatóságuknak minden egyes esetben s azonnal szolgáltatassák be, Budapest, 1908. március hó 19-én. A miniszter helyett: Hadik s. k., államtitkár.

Öngyilkos fiatalasszony Szalárdon tegnap egy 20 éves fiatalasszony dobta el magát a meggondolatlanul az életet. Mint tudósítónk jelenti, Buzgó Jánosné Simon Agnes 20 éves nő tegnap délelőt lakásán felakasztotta magát. Az öngyilkosság oka még nincs megállapítva.

Május elseje az Edisonban Fr. páns hatású új műsorát ma mutatja be az Edison színház. Ragyogó újdonságok ezek a Pathé Frères párizsi filinyárának legfrissebb termékei, amiket az Edison után minden más vállalat csak hat hónap múlva kaphat meg. A gyönyörű műsor, melynek száma közül kimagaslik két 300 méteres kép három napig lesz látható. Nagyszerű képe a műsornak a Csémpészek a határon című mélyhatású dráma s több pompás bohózat. A nagyváradai mozgófénykép még műsoron marad a nagy érdeklődés folytán. Ma, szombaton és vasárnap, d. u. 3-6-ig télihelyáru előadások lesznek. Legközelebb már az esti előadásokat a Mozi-kerületben fogják tartani.

Államsorsjáték. A legközelebbi állami sorsjáték (XXVI. államsorsjáték közös katonai jótékonycélokra) számos magas nyerménnyel és nagyon kedvező játéktérrel tünik ki, mely körülmény nagyon elősegíti ezen vállalat kedveltségét annál is inkább, minthogy a humánus célok, melyeknek elősegítésére fordítatik ezen sorsjáték jövedelme, közérdekeknek vannak elismerve. Ezen sorsjegyek huzása május 14-ére van kitűzve. Terveztetik 18.390 nyermény több mint egy félmillió korona összegben. Egy sorsjegy ára 4 korona.

X MOLNAR H. Bémer-téri cukrászdájában állandóan 2-szer naponta friss Mignon kávéhoz való sütemények és tea-sütemény kapható. Telefon 395.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor

Péntek: V. g. özvegy (új szereposztással.)
Szombat: Nagymama (új betanulással.)
Vasárnap d. u.: Milliárdos kisasszony, este: Két házasság.

Vig özvegy — új szereposztással.

Ma este Lehár dundalmas operettje a Vig özvegy kerül színre és Diósi Nusi másodszor adja a címszerepet. Heléna ma is Károlyi Leona lesz, ez a jeles művésznő és a többi, egytől-egyig pompás szerep is jó kezekben van.

A Nagymama. Holnap, szombaton a szép sikert aratott magyar zenés játékot, a Nagymamát adják Károlyi Leonával a bájos címszerepben. Károlyi egész előkelő ének és játékművészetét ragyogtatja Szeréni grófné

levleendulás, bánatos szép szerepében. A darab új betanulással, részben új szereposztással kerül színre.

IRODALOM.

Magyar gazdák szemléje. Bernát István jeles folyóiratának áprilisi füzetében a következő, kiválóan érdekes tartalommal jelent meg: A magyar gazdasági politika tíz éve. Bernát István; Francia állapotok. S. Károlyi Mihály; Szövetkezés és szocializmus. Kolozsváry Lajosné; A nő hivatása. Gaál Jenő; Széchenyi halála évfordulóján. Dr. Molnár István; Szövetkezeti oktatás. Különlélek.

A kitűnően szerkesztett folyóirat előfizetési ára egy évre 12 korona.

TÁVIRATOK.

Zichy Aladár Bécsben.

Bécs, ápril 30. Zichy Aladár gróf ö Felsége személye körüli miniszter má reggel Bécsbe érkezett.

A nagybereznai választás.

Nagybereszna, apr. 30. Rohonczy Imrét alkotmánypárti programmal Nagyberesznen egyhangulag a kerület képviselőjévé választották meg.

Rochette bankja.

Páris, ápril 30. A kereskedelmi törvényszék elrendelte a csődöt Rochette fővállalata, a Credit Minier ellen. A bíróság ezzel megakarja akadályozni, hogy a Credit Minier az általa alapított kisebb vállalatokat tovább is pénzzel támogassa.

A Vezuv nyugtalankodik

Róma, ápril 30. Az Etna alatt levő szeizmográf múlt éjjel 15 lökést jegyzett föl. Valamennyi lökés könnyű volt és nem okozott kárt. A Vezuv is nyugtalankodik tegnap este óta; tartós földalatti moraj hallatszik és attól félnek, hogy a tűzhányó ki fog törni.

Igazságszolgáltatás.

A dánosi bűnpör.

A tárgyalás hetedik napján már csak két tanút hallgattak ki, azután a városultak és sértettek kerültek sorra. A tanukihallgatások ezzel még nem lejeztek be, mert még hátra van még nem két koronatanunak, Lakatos Pistának és Murzának a vallomása. Ezekre a bíróság egy-egy egész délelőttöt szán.

Délelőtt fél 10 órakor nyitotta meg az elnök a tárgyalást. Az első tanu Berecsi Mihály alsóőrségi vasuti őr. Mikor a cigányok Téglásra utaztak, az ő őrházánál váltottak kilenc jegyet. Három-négy férfi és négy öt asszony volt ott. Egyikük egy tulaezűst zsebőrárt kínált neki megvétele. Megismeri Lakatos Lajost, Sutát és Kunát.

Tuta: Ha látott is engem, hát mit látott nálam?
Tanu: Egy revolvert, amelyik az oldalára volt felköve.
Tuta: Nem baj az látta, de ha volt-e benne golyó? Meg aztán én ott se voltam. Engem ott nem látott.

Turi Lajos alsóközvetési vasuti munkás is látta a cigányokat július vége táján. Gyalog jöttek az állomás felé, ott ácsorogtak délig, aztán elutaztak Téglás felé. Még meg is figyeltek, nehogy lopjanak valamit. Egyikük egy ezüstórát kínált megvételre. Felismeri Lakatos Lajost, Tutát, Kunát. Az órát Lakatos Lajos kínálta megvételre.

Blaskó János győri földmives, vincellér és mezei őr. A cigányok július 17-én feltörték a konyháját és azt kirabolták. Az illető tettesek levették a lakatot. A tőle elrabolt tárgyakat később Fabókék háza közelében megtalálta. A bűnjelek között megismeri a tárgyakat. Hogy ki követte el a rablást, nem tudja.

Lakatos Rózának felmutatják a Blaskótól ellopott botot. Megismeri benne a Tuta botját.

Özvegy G. Fabók Jánosné hetvenéves győni születésű földmives neje. A konyhában aludt, mikor rátörték a cigányok. Botokkal összeverték, a száját becsavarták és a fejére dobták az ágyruhát. A cigányok azt hitték, hogy megtuladt és otthagyták. Hogy mit vittek el tőlük, azt nem is tudja. Utána nagyon sokáig volt beteg. Nyomorékká tették.

Szikszay János orvosszakértő elmondja, hogy a látélet szerint az asszony fején hatalmas seb volt, az egész teste össze volt zúzva. A gyógyulás eltarthatott három hónapig is.

Ezután G. Fabók András és G. Fabók Andrásné károsultakat hallgatták ki. A tárgyalás folyik.

cselkedett Polyxena. — Nem is rossz az izlésed, Nikil! De milyen hangot enged magának veled szemben, ez mégis kicsit erős!

Sempály nem felelt.

— Már úgy rendelkezik veled, mintha az ő tulajdona volnál.

De Xenal — csitítja Nini szemrehányó hangon nővére gunyolódásait. — Ne beszélj oly hangosan, mindenki ide néz!

Csakhamar Mr. Ellis a hölgyekhez lépve, tudokra adá, hogy B. ur, a kosorus zenész, most »Arabs symphoniját« fogja előadni.

A társaság átment a zeneterembe. Az est még sok érdekességet nyújtott. Miután B. ur befejezte előadását, egy fiatal belga gróf ült a zongorához, ki egész szabad idejét gyászindulók szerzésének szentelte, s mellesleg chasonetteket és népdalokat énekelt, oly kitűnően, a hogy legfeljebb Florencben az utcákon és Párisban a café chantants-okban hallhatók — s egy kakas és egy tyúk közti szerelmi kettőst adott elő, oly érzéssel s páthosszal, hogy az egész hallgatóság elragadtatott tapsviharban tört ki — legkivált pedig Jatinskyék gyönyörködtek benne; kik előtt ez a genre új volt még.

Mrs. Ferguson párisi couplets-kat énekelt és Mr. Ellis egy Beethoven-féle adágot adott elő a concertinán.

Azután Zinkát szállították tel, énekelt valamit.

— Mit énekeljek? Hisz ismeri gazdag műsoromat, — mondá kissé erőltetett vidámsággal Mr. Ellisnek.

— Egy olasz stornellót, ama szép népdalok egyikét kérjük, — mondá Siegburg, a zongorához lépve; — »vieni maggio, vieni primavera! — Lady Julia is az esdeklőkhöz szegődött.

(Folyt. köv.)

Házi iparkiallítás Csökmön.

A tél folyamán a házi ipar tanfolyamon készített kosarakból a biharmegyei gazdasági egyesület folyó évi május hó 3 án azaz vasárnap Csökmön kiállítást és vásárt rendez. A kiállítás kezdete délelőtt 10 órakor. A kiállításban be lesz mutatva 140 drb takarmánykosár, 240 drb ruháskosár, 250 drb karkosár, 6 fáskosár, 8 utazókosár, 3000 drb gyümölcs szállító kosár.

Ezen érdekesnek ígérkező kiállításra a közönség szíves figyelmét felhívjuk.

A szerkesztésért felelős
Dr. VUOSKICS GYULA.

Arverési hirdetmény.

Néh. Széles Lajos tulajdonát képezett és a hagyatéki leltárba felvett ház és annak összes tartozékai, valamint az alábbi leltárban felsorolt és a timár üzlet folytatásához szükséges berendezések a felszámoló bizottság határozatához képest 1908. évi május hó 6 án nyilvános árverésen eladottnak.

Árverésni lehet egy a ház és felszerelésekre együtt, vagy külön-külön. Az árverés a helyszínen Körös-utca 9, szám fog megtartani. Az ingóságok akár egyenként is eladottnak; a vevő köteles a megvett tárgyat készpénzfizetés ellenében azonnal átvenni.

Az elárverezendő ingóságok leltára a következő: 103 drb szarító lécs és rud a — 30 30.90 szarítóban szarítócső és felszerelése 40. — 3 drb nagyobb cink és vas a — 40 — 1.20 3 darab kisebb edény a — 40 — 1.20 5 drb bak a 4. — 20. — 2 drb márványasztal 2-2 fiókkal a 150. — 300. — 1 drb keményfa asztal 2-2 fiókkal 40. — 80 — 1 drb présasztal felül-nyomó présrel 50. — 7 drb toszító vas a — 50 — 350 1 drb toszító üveg — 50 4 drb kőto-szító a — 50 — 2 1 drb cugvas 50. — 2 drb husló kés (fleishholó) a 3. — 6. — 4 drb panteffi a — 30 — 1.20 4 drb foglaló vas a — 30 — 1.20 2 drb husló kés 1. — 2. — 2 drb szinelő kés 1. — 2. — 3 drb vakaró-kés a — 30 — 90 2 drb kopasztó kés a — 20 — 40 2 drb hamvasos foló a 3. — 6. — 3 drb cseres tőke a — 80 — 2.40 2 drb cinkkel borított husló tőke a 2. — 4. — 4 drb cseres veder a — 60 — 2.40 1 drb lábön álló köszörő vas lemezrel 6. — 1 drb gyorscsesző hordó villanyra felszerelve 800. — 1 drb hasi-táshoz szükséges prés 50. — 1 drb reserveir vasállványon felszerelve vas létrával 150. — 3 drb borkötény a 1. — 3. — 1 drb hasító gép felszerelve 500. — 1 drb meszes ványoló 200. — 1 drb cserző üst felszerelve 20. — 3 drb cser-forrázó hordó a 1. — 3. — 1 drb cseber 2 kor. — 1 drb cseber 1 korona 31 drb keményfa foszni deszka a — 60 — 18.60 4 drb huzó-deszka lánccal a — 60 — 4. — 1 darab fenyő asztal 2 fiókkal 40. — 1 drb keményfa asztal (toszító tábla) 50. — 1 keményfa lábla 2. — 1 darab kemence felszerelve 2. — 2 darab láda a 1. — 2. — 1 drb francia prés 80. — 1 darab 150 volt (8 lóerős) villamos motor összes villa-mos berendezések és felszerelések 500. — 3 drb forgató zsilip a 8. — 24. — 7 drb rudtartó vas a 1. — 7. — 1 drb felvonó csiga felsz. 10. — Összesen 3042.90

Dr Kabos Béla.

Kelemen Béla
könyvkötészete
NAGYVÁRAD,
Nagypiac-tér,
(Andrányi-palota.)

REGÉNYCSARNOK.

TÉVUTON.

Regény.

Írta:

ALESSANDRO SCARPA.

(Folytatás.)

(53)

Polyxena és Nini vagy öt lépésnyire ültek az egész római férfivilágtól körülveve. Zinka vonzó nyájassággal közeledett feléjük, midőn Sempály oda lépett s így váratlanul Zinkával szemben találta magát; nem is tehetett mást, minthogy kezét fogjon vele s nem állhatta meg — megszólította. Természetesen, ő is, mint minden más az ő helyében, épen a legügyetlenebbet mondta, mit a jelen körülmények közt egyáltalán mondhatott volna:

— Most már rég nem láttuk egymást. Zinka, fejecskéjét könnyedén hátra vetve, bájos daccal villogtatá feléje félig lehunytt szemeit:

— Ugy látszik, a hamvazó-szerdai vezeklést folytatta, — felelé.

— Talán! — s akaratlanul nevétnie kelle. A leányka vállat vont.

— Tulajdonképen kedvem lett volna önnek a barátságot felmondani, — mondá. — Legyen szíves engem a hölgyeknek bemutatni.

— Sterzl kisasszony! — Alig mondta ki Sempály a nevet, elnyomott mosoly jelent meg Polyxena büszke metszetű ajkain. Zinka észrevette e mosolyt ép úgy, mint a rögtöni változást, melyen Sempály magatartása keresztül ment; arckifejezése negélyzővé, elviselhetlenül gögössé vált.

Halott halaványan, villogó szemekkel, Zinka csak felületesen felelt a két mágnásnő fejbőlintására és hátra lépett. Sterzl, ki Triuntnal egy ajtó mélyedésben beszélgetett, figyelemmel kísérte a kis jelenetet a távolból és ráncba szedte homlokát.

Ezalatt Sempály kis guggonyon helyet foglalt unokahugai mellett, gondja lévén rá, hogy háttal üljön a théa-étágére felé, mely körül Zinka foglalatoskodott.

— Hát ez a híres Sterzl Zenaidel — in-

KÖZGAZDASÁG.

Értéktőzsde.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, ápril. 30.

Osztrák hitelrészvény	—	626.25
Magyar hitelrészvény	—	784.75
Leszámitoló bank	—	403.—
Rimamurányi	—	509.25
Osztrák m. államvasuti részv.	—	644.50
Közuti vasut	—	528.50
Városi villamos vasut	—	282.50

A gabonatőzsde határidői.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, ápril. 30.

Buza okt.	50 kilogrammonként	11.81
Buza ápr. 1908	—	8.51
Rozs ápr.	—	12.57
Zab ápr.	—	91.11
Tengeri máj. 1908.	—	7.32

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktőzsde 1908. ápril. 30.

Magyar arany járadék 4 száz.	—	109.25
Magyar koronajáradék 4 száz.	—	92.—
Magyar koronajáradék	—	81.25
Magyar földteherment. kötvény 4. sz.	—	92.—
Horvát-szlavon földteherment. kötvény	—	95.—
Magyar nyeremény sorsjegy kölcsön	—	185.—
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy kölcsön	—	140.—
Osztrák járadék papírban	—	91.57
Osztrák járadék ezüstben	—	98.50
Osztrák járadék aranyban	—	118.75
Osztrák korona járadék	—	29.55
1860. osztr. államsorsjegyek	—	146.—
Osztrák magyar bankrészvény	—	1790.—
Magyar hitelbank-részvény	—	633.50
Osztrák hitelbank-részvény	—	260.73
Osztrák magyar államvasuti részvény	—	69550

A NAGYSZEBENI ÁLTALÁNOS TAKARÉK-PÉNZTÁR JELZÁLOGKÖLCSÖNEI.

A Nagyszabeni Általános Takarékpénztár (Nagyszabeni) ad félévi tőkét és kamatokat magukban foglaló egyenlő részletekben teljesen törleszhető jelzálogkölcsonöket és pedig 10, 15, 18, 23, 25, 27 1/2, 32, 35, 40, 41, 44 1/2, 50 évi törlesztésre.

Kölcsönkérvényeket elfogad: **Breitenstein Frigyes, Bethlen-utca 9.**, ki egy szersmind bővebb felvilágosítást is nyújt.

Természetes alkólikus

KRONDORFI

SAVANYÚVIZ

kiváló nyálkaoldó és huyhajtó gyógyhatásu

Különlegesség gége, gyomor, vese, hólyag tüdő, rekedtség, köhögés, köszvény és bélbetegségeknek.

Bor és Pezsgőhöz legjobb ital. 307.1-50

Uj butor nagyraktár!

Tisztelettel értesítjük a nagyérdemű közönséget, hogy saját

kárpitos, asztalos, esztergályos műhelyünket és butortelepünket kibővítettük és azt a mai naptól kezdve

Pelleyné és

Schmidt

bejegyzett cég alatt fogjuk tovább vezetni. Minden törekvésünk oda irányul, hogy a legkényesebb izlésnek is eleget tegyünk. Araink igen szolidak. Szilárd munkánk és pontos kiszolgálásunkért több oldalról már is elismerésben részesültünk. Allami hivatalnokok és katonatiszt uraknak igen előnyös árt számítunk.

A n. é. vevőközönség szives pártfogását kéri

Pelleyné és Schmidt

NAGYVÁRADON, Teleky-utca 24. sz.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától.

7036—1908. sz.

Hirdetmény.

Ismétellen előfordult bveszeftési eset folytán az állategészségi utasítás 188. § a értelmében az egész város területére 40 napig ebzárlat rendeltek el, mely idő alatt a város területén levő ebek kötve tartandók, nem lévén szabad az utcára csakis zájkosárral ellátott, vagy pórázon vezetett ebet bocsájtani.

Minden az utcán talált kóbor eb, a gyeptes-ter által elfogatni és azonnal kiirtatni fog.

Figyelmeztetnek az ebtulajdonosok arra is, hogy ebeiken netalán észlelt gyanus változásokat azonnal jelentsek be.

Ezen rendelet ellen vétő ebtulajdonosok az 1888 évi VII t. c. 154. § a alapján 200 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel fognak büntettetni.

Nagyvárad, 1908. április 29.

Rendőrkapitányi
hivatal.

Uj üzlet! Uj üzlet!

Lukács Nándor butor-raktára

műasztalos-, kárpitos- és díszítő műhely-
Nagyvárad, Fő-utca 8. sz. Széchenyi szálloda-
val szemben.

Allandó raktár: háló, ebédlo-
uri szoba és
szalon berendezések, mindennemű modern styl
szerint. Vas, réz és hajltott fa butorok rendkí-
vül nagy választékban. 210

Pontos kiszolgálás. Olcsó árak

Kívánatra rajzok és költségvetések ingyen

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vártér 1.

Hosszas kísérletek után forgalomba hoztuk a

Wolfram lámpát

melynek áramfogyasztása az izzólámpával szem-
ben 75 százalék megtakarítást mutat fel. 40
gyertyás Wolfram lámpa darabja 5 kor.
60 gyertyásé 5 kor. 50 fill.

Sima izzólámpa dbja 72 fillér,

tehát 5 százalék kartell áron alul.

Mindennemű izzólámpa különlegességek, fény-
képes z-lámpák, ugyancsak 5 százalékkal
kartell áron alól kaphatók.

Csillárok,

ívlámpák

állandóan nagy választékban kapha-
tók s a villamos telepen külön e
célra épített nagy

csillár- és ívlámpák-
megtekintésre ajánljuk.

Ugyanott állandóan raktáron tartunk

villamos motorkat

1. lóerőtől 12 lóerőig minden nagyságra.

Elvállaljuk

villamos világitási

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítá-
sát, javítását, ívlámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák száll-
ítását, berakását és minden e szakmába vágó munkákat
a legolcsóbb árak mellett.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Főszerező telefonja 55. sz.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

BUZIÁSI PHÖNIX ASVANYVIZ

VESE- ÉS HÓLYAGBAJOKNÁL MINDEN VIZET FELÜLMUL.
KELLEMESE, KISSÉ SAVANYRÁS IZŰ, VASMENTES, SZÉNSAVDUS,
RENDRIVÜL ÜDITŐ ASZTALI VIZ.
ORVOSILAG AJÁNLVA. ORVOSILAG AJÁNLVA.

Ivógyógymódrá használva, vese- és hólyagbajoknál, a veseme-
dence idült hurutjainál, huykő- és fővényképződésnél, a légutak
és a kiválasztószervek hurutos bántalmainál kitűnő hatásnak
bizonyult. — Prospektust kívánatra küld a forráskezelőség.

Muschong buziási gyógyfürdő igazgatósa Buziásfürdőn.